

Bilag 1.

Til Landstingets Udvalg, der behandler Forslag til Lov om Lens, Stamhuses og Fideikommisgodsovers samt de herhen hørende Fideikommiskapitalers Overgang til fri Ejendom.

Undertegnede af Besiddere af Danske Majoratsgodser og substituerede Pengefideikommisser i Anledning af disses mulige Overgang til fri Ejendom nedsatte Udvalg bestaaende af J. Wedell-Neergaard, Svenstrup, Otto Reedtz-Thott, Fedgaarden, R. Juel, Hverringe, J. Holstein-Ledreborg, Caj Hegermann-Lindencrone og C. J. With-Seidelin tillader sig at fremsætte følgende Betragtninger til behagelig Overvejelse af det ærede Udvalg:

Medens den Grundlovsparagraf, hvoraf Lovforslaget udspringer, øjensynlig kun tilsigtede *selve Frigørelsen* af disse Ejendomme, saaledes at de blev ligestillede med Ejendomme i al Almindelighed, er det Forslag, som nu er forelagt for det ærede Udvalg ifølge den af Folketingets Udvalg den 18. Juni i Aar afgivne Betænkning i væsentlig Grad motiveret af Ønsket om ved Frigørelsen at skaffe Staten Jordarealer og Penge til Fremme af Jordudstyknings og Oprettelsen af mindre Landbrug. Og samtidig har man udvidet Omraadet til ogsaa at omfatte Fideikommiskapitaler, der er substituerede for Majoratsgods, endogsaa saadanne, som er substituerede før Grundloven, ja muligt rene Familielegater, uanset at Grundloven ikke sigter til saadanne Kapitaler.

Vi minder om, at intet af de Lovforslag til Opfyldelsen af den herhen hørende Grundlovsbestemmelse, som tidligere har været fremsat i Rigsdagen (i Aarene 1868, 1869, 1870, 1871 og 1873), har bygget paa anden Ret for Staten end den ved Oprettelsen af en Del Majorater (hovedsagelig Len) stipulerede Ret for Staten til at overtage Midlerne, naar den successionsberettigede Slægt er uddød (Hjemfaldsretten), og at man — i Erkendelsen af denne Rets mere formelle end reelle Betydning — i de Forslag, som gik ud paa Majoratsbaandets fuldstændige Ophævelse (altsaa uden Substitution af Kapital for Jordegods), har vurderet den til 50 Kr. (i visse Tilfælde 100 Kr.) pr. Td. Hartkorn eller (i et andet Forslag) til 1 pCt. (i visse Tilfælde 2 pCt.) af Majoratets Værdi. Først under *Lenskommissionens* Behandling af Sagen (i Aarene 1909—13) fremsattes af enkelte Mindretal Forslag om mere vidtgaaende Krav fra Statens Side. Derimod stod Lenskommissionens overvejende Flertal paa det Standpunkt, som den i Indledningen til sin Betænkning (Side 31) udtrykte saaledes: „*Lenshaverne have grundlovmæssigt Krav paa at erholde den frie Ejendomsraadighed tilbage* til Gengald for, at Staten har opsagt Lensforholdet og inddraget de Forrettigheder, som vare Betingelse for, at Ejendommen gjordes til Feudal og overdroges Kongen som Len.“ Vi minder ogsaa om, hvad Kommissionens største Gruppe, Forslagsstillerne til Lovudkastet D., nemlig Kommissionens Formand og Venstres Repræsentanter i Kommissionen, udtalte i Bemærkningerne til bemeldte Lovudkast, at man i Majoratsgodsernes Overgang til fri Ejendom ser en „*historisk nødvendig Tilbagegivet til de Berettigede af den fri Ejendomsraadighed*, som de havde givet Afkald paa imod at nyde de Privilegier, som Grundloven senere berøvede dem“.

I den senere nedsatte *Landbokommission* fremtraadte Ønsket om at forbinde Majoratsophævelsen med Tilvejebringelsen af en Jordfond til Oprettelse af mindre Landbrug; og i Erkendelsen af, at dette, der maatte ske dels i Form af en Pengeafgift, dels i